

FOIA BELETRISTICĂ.

Ese de două ori într-o luna, adică în 1 și 15 după c. v. în formatu de o colă și jumătate. — Atâtu manuscrisutele, câtu și banii de prenumerațiune sê se adreseze la redacțiune, localulu acestei-a : **Straf'a postei vechie nr. 1. etagiulu I. nr. 96.**

Prefiulu de prenumerațiune pentru provinciile austriace : **la anu 5 fl. la 1/2 de anu 2 fl. 50 cr.**; pentru Romania și străinătate **la anu 7 fl., la 1/2 de anu 3 fl. 50 cr. v. a.** — Prenumerațiune la trei lune nu se primesce. — Manuscrisutele nepublicate se ardu.

Anulu II. 1864.

Nr. 5.

Pesfa I 13. Marcii.

Plângerea proscrisului.

Dulci parinti, frati, sorori, tiéra!
A mea viétiá-e amara!
Câ neei ventulu nu-mi aduce
Despre voi o fama dulce!
Sum strainu!....

Pâserile au sborare,
Pr'in aeru au si carare,
Potu sborâ 'n câtrâu le duce
Dorulu patriei cei dulce;
Eu suspinu!...

Câ-ci sum in străinătate,
Unde tote mi-intorecu spate, —
Calea 'mi-este incuiata
De a vedè tiér'a-mi vr' odata
Câtu traiescu!

Sortea mea cea ne 'ndurata
A voitu sê 'mi fia data,
Ca sê nu potu re'ntornare
L'a mea tiéra, pentru care
Me topescu!

Me 'ntrebati ce-mi fi peccatulu?
Ce m'a silitu sê 'mi lasu satulu?
Ce-e caus'a de m'ahungara
Ômenii d'in a mea tiéra?....
Eu nu sciu!....

Pâtri'a mi-amu iubitulu forte,
Erâmu gaf'a gustâ morte,
Numai sê potu a combate
Pentru a ci libertate
Pâna 'su viu.

Asta santa detorintiá
Si statórnicá credințiá
— Pote, — Iumea 'nvidiósá
Mi-a 'mputatu de peccatósá
Fâra dreptu!

Tótusi alta nu-'mi remane,
Decâtu plansu si adî si mane;
Câ 'n pâtri'a mea cea dulce
Câtu traiescu nu me potu duce
Indereptu!

G. M.

Secretele sicriului.

(Urmare.)

II.

A debuitu sê fiu cadiutu in unu somnu greu, candu m'amu treditu sentiâmu greutate enorma pe anima, si membrele 'mi erau cuprinse de o cërta amurtiala, carea 'mi repise tote poteriile. Nu erâmu in stare de a me scolâ. — Bucnîtur'a animei erâ extraordinaria candu me trediû, sentiâmu câ se micsioriaza d'in minutu in minutu. Tipandu o clipêla pe orologiulu celu de pe parete care erâ vis-à-vis cu mine, vediuî câ acela arêta 7. ore mai putînu cu 5 minute. Cu decurgerea fiesce — caruî'a minutu 'mi batea pulsulu mai incetu.

Ce-va fi? eugetâm, sî me incercaiu de nou a me scolâ. Celu putînu unu membru nu erâm in stare se 'mi miscu!.. Aretatorele orologiului se apropieau câtra 7. si 12; — mâi in urma sosira la punctu — si pe aceia pendulu celu lungu ce se misca incetu-stati. Chiaru in momentulu acest'a incetâ anim'a mi si pulsulu de a se miscâ, de a bate, fâra ca alta durere noua sê 'mi fie prevenitu parosismulu, sî fâra ca sê 'mi fiu perdutu modulu cugetarii. Erâm inea in reflexiune deplina, inse nu mai multu in puterile corporali, pentruca ochii mei deodata sî fâra de voie se inchiserâ, sî resuflarea mi incetâ.

Creatoriule! ce-va fi d'in mine??.. Ast'a-i dara mortea? s'au ast'a-i numai trecerea spre morte?... A mori, asia de timpuriu!... mortea totudeun'a vine prea ingraba inea sî acelu'a, care a petrecutu aicea mai multu! A se prapadi — fâra de urma! câ-ci viêti'a mea de pan' acuma nici câ are urmâ!... Inea nici nu m' am insuratu, de sî viêti'a far' de acei'a e chiaru ca lucru finitu de diumetate. Celibatulu se tine de cele siepte pecate principali a le societatii!... Altu-cum casatori'a nu depindea dela mine! Pote câ chiaru sacrificiulu acelei'a sum!... Am petitu fêta, sî — fui respinsu!... Marie!... Marie!... In momentulu acest'a 'mi aduseiu aminte de blastemulu betranului domu Ioanu, in tenorea caruî'a de siepte-ori debuiâm sê moru sî de siepte-ori sê me nascu, pan' ce asiu potea primi de socia pe Mari'a! Domne bune! de se va fi prinsu blastemulu acela de mine sî acuma de siepte-ori debue se moru, — pentruca a fi moritu odata, sentiescu in momentulu acest'a!...

Am unu amicu cu trupu cu sufletu, care e

medicu, inse nu-e nice homeopata, neci aleopata, nici hydropata, fâra de totu altu ce-va — magnetisoru! Dela elu am invetiatu multu! Intra altele am avutu ocasiune a invetiâ sîstefeliu de lucru, care acuma mi-ar placê sê nu scia!... Memoratulu amicu 'mi spunea intre cele-l-alte, câ omulu nu more delocu in momentulu acela candu more!... Suntu cari audu cumu batu cuiele in sicriu — audu plausulu si lamentarea celor'a ce stau in giurulu sicriului, cantarile cele de mortu, audu oratiunea cea rupetoria de anima prin carea 'sî iau remas-bunu de cei cunoscuti, audu predicatiunea!...

Omulu nu more in momentulu acela candu more!... Amiculu meu medicu 'mi dicea, câ: urlatulu caniloru, vaetatulu bulheloru pe varfulu cascii! tote 'sî au semnificatiunea lor!... Ce-va sê dica acest'a?... E lucru simplu de totu! Omulu nu more de odata, fâra numai cu tempu se disolvescu partile respeptive! Aceast'a animale, pe langa mirosulu celu extraordinariu finu si ageru numai decâtu sentiendu-lu, face spre ele o impresiune nesuportavera, si sentiurile aceste chinuitorie se au îndatinatu a le manifestâ prin latrâtu — care e asia de tristu, s'au prin sdariearea pamentului cu unghiele — care e asia de infioratoriu, — presentiescu innainte câ: — va mori ore cine la casa!... Nici latratulu caniloru, nici vaetatulu bulheloru nu l'amu auditu sî totusî — sum mortu!... Nici odata nu m'am temutu de morte!.. Mortea nu e asia de intunecôsâ, odihn'a cea indelungata in momentu nu e asia uratiosa, precum sî o inchipuescu, iadulu nu e asia de infioratoriu dupa cumu 'lu depingu, nici draculu nu e asia negru dupa cumu 'lu deseriu!... Omenii au minunate concepte despre morte si fric'a acelei'a. Fric'a mortii e cea mai demna de risu sî deodata cea mai de pe urma prostie a omului! — Fric'a mortii, mi-aru placê sê o pumu de primaria intre cele siepte peate capitali! — — Pe acela care se teme de morte 'lu tînu de omu forte reu s'au de smintitu la minte!...

Fortè frumosa mangaere, candu e omulu mortu, s'au in casu mai reu lesinat!

Altu-cum e totu un'a! pe langa tote câ n'an traitu destulu, totusî sum preparatu spre morte!.. In viêti'a mea intreaga mi a fostu cemeteriulu (tenterimu) artea poetica, sî sî atunci me sentiâm ferice, candu me tranteâm pe momentulu unui-a

necunoscutu si dormiàm acolo!... Totudeuni'a me sentiàm bine între arborii cei frundiosi a tîntirî-nului sî între florile cele pestrite a mormenturî-loru!... Imi placea sê cetescu inscriptiunile, vedîndu cã aicea zace unu betranu, colo unu teneru, d'in colo unu pruncu in unu rendu... sî mie 'mi placea acea forte, cã asia aproape sunt unii de altii: viétia sî morte!... Asia de aproape, fiind cã de multeori se intemplà, cã pe sém'a omeniloru — d'in unulu si acelasi lemnu se preparéza léganu sî sieriu!!

Numai un'a nu-'mi placea in cemetériu (tîntirîmu)! aceste de-la inceputu 'mi eràn locurele cele mai placute, pe langa tote cã nu 'mi invitau facultatea poetica, sî nu me tîneau de alta-ce, decãtu de turburatoriulu pacii, de seducatoriulu feteloru, de mincosulu celu mai mare, de seducatoriulu femeiloru etc. etc.;... inse pentru acci-a erà in mine stima cuvenita, sî me portàm cu tota cuviintî'a câtra seclulu fiitoriu, care mai multu 'lu onoràm decãtu viétia a aceast'a pamentésca, sî de aicéa se derivà origiunea antipatiei mele câtra florile cele cu multa maestria plantate acolo! De sî prea bine sciù cã dorerea, amorulu, suvenirea, stim'a le-a plantatu!

Oh dar' mormenturile n'aru debui infrumesciate cu flori vanete; — — musuroele producù s' fãra de aceia florea cea galbana a mortii; — nu cu cipru, nu cu acati, ci numai sãlci de Babiloni'a, fiind' aceste unicele semne ale odihnei!...

Aicea e patri'a repausului cternu!... Mortea face tote egali!... Ea e celu mai mare posesoru a lumii întregi!... Sî acést'a asia de usioru se pote demonstrà!... Cã-ci totu orasiulu, totu satulu, tote siesurele, tota cas'a are unu — tîntirim!

— — Pan' ce meditàm despre aceste — forte multu fuseiu silitu a patimi! Mi venira aminte elocintî'a sî experimentele pretenului meu medicu, care sî li-a colesu prin giurulu bolnaviloru in ospitalu! — — Ah, cumu me temu de morte!... de more omulu acolo, — cãte-odata incarca sî patru in o cista!... Nu 'lu petrece nimene, nime nu-'lu plange, nime nu tipa pe elu cea dintaniu si cea de pe urma mana de pamentu luandu afãra pe mormentariu, care 'si capata pentru ostenéla — cele 25 de grositie!

— — Candu saca ap'a d'in fontana: numai atunci o scimu pretiu! — — candu suntemu in periclu, candu stamu aproape de morte, atunciã ne vine aminte, cãtu de frumosu ar fi fostu a mai trai inca!! ce campu mare de aptivitate amu avutu, si totusi cãtu de puțînu amu facutu!!

Eu inca eràm asia, in astfelu de modu sentiàm!

Spre cea mai mare nenorocire nu 'mi potui continuà mai departe contemplatiunile, cã-ci se deschise usi'a sî intrã sierbitoriulu meu. Unu domesticu betranu sî de tréba, care a sierbitu sî pe tatalu meu, sî care in vrast'a mea cea frageda me leganà pe bratie-'sî, de nu 'mi placea ce-va plangandu — 'mi espedà o inghititura de vinarsu in gura. sî vedîndu cã de asia ce-va se alina plansulu pruncului, eugetà cã cesta e unu mediu estraordinariu de alu linisci. ba cei mai multu sî omenii cei in vrasta se facura veseli de elu!.. Intra deci sierbitoriulu meu; acarui'a nume erà Ioanu: sî elu erà far' de mesura superbu pe aceia cã i numele Ioanu, fiindca sî Ioanu botediatoriulu se bucurà de unu astfelu de nume, care erà nemuritoriù, pe langa tote cã se nutrea cu miere de padure si cu radecinele arboriloru. — — Ioanu 'sî finì cursulu scolastecu in colegiulu d'in Sãras-patak — toemai la sintasu!

Intrandu inlãnturu, multu tempu se invarti in susu sî in diosu, aduse in ordine uneltele, pan' mai in urma veni la mine, luand' sî libertate, prîndîndu-me de bratiu, de a me scutura ca sê me scolu, fiindca orologiu aretà ór'a a 9. sî tempulu cinei sosise.

Abea vomu cînã astadi.

— Dommulu meu! — dicea continuu, hatîndume de bratiu: dommulu meu!... — nu te trediesci! nu audi!... Cei asta?... creatoriulu meu! ore-cine i-a datu medicina de dormitu!... nu se misca!... Dommulu meu!... ce 'ti s'a intemplatù?

Ii-asî fi respunsu bucurosu, dar' nu poteam.

Sî puse man'a pe arteriele tempeloru, dupa ace-a pe anima-'mi! — — Anim'a nu se misca mai multu sî pulsulu incã incetéza de a bate!

— A moritu! — sberà in desperatiune incrucîndu 'sî manele; — a moritu!!! — — sî cu aceia iesî afãra d'in chilia. Me mangaiàm cã a fi fugitu dupa unu medicu.

Dupa 10 minute se reintorse. Nu sciù pe cine a adusu cu sine: pe ver' unu medicu s'au barbiru?

Ore-cine me pipaiea la pulsu, sî indata dîse ér' ore-cine cã acela nu bate mai multu, sî asia, d'in punctu de vedère medicamentalu — sum mortu!!

D'in punctu de vedère medicamentalu!!!

Siediù la mès'a mea cea de scrisu si anotã urmatoriele cuvinte: „Examinandu-se, a moritu,

se pote inmormantà, N. N. Inspectorele mortiloru etc.“

Asia-dara mediculu esaminatoriu de morti

fî la mine, care cu o prudentia destulu de mare disè: — cã am moritu sî cã me potu ingropã!!

(Va urmã.)

Unui june.

De voesci sê treci pr'in lume
Fericindu sî fericitu:
Pune frêu dorintiei tale,
Sê nu sbóre 'n infinitu.

Cerculu celu immensu alu faptei
Te deprinde-alu ingradi
Dar' çu tót'a ta potere
A-lu implè sî a-lu domui.

Nu gonì neluca 'n lume
Nici avère nici mâriri,
Cãtu de multi se perdu pre sine
Prin desierte straluciri!

Nu pretinde-o beutura
Ce te lasa mai setosu;

Nu sperã dulceti'a lunei
Dela fruptulu putrediósu!

N' asceptã sê-ti verse sôrtea
Fericiri d'in pól'a sea;
Sôrtea n' are fericire,
Sôrtea n' are ce sê-ti deã.

Paradisulu celu d' odata
Omulu senguru l'a sdrobitu
Numa 'n inima-ti mai afli
Unu raiu verde inffloritu.

Nu cautã la luna, stele,
Ce e bine, ce e reu;
A minuniloru minune
Loenesee 'n peptulu teu!

Z. Boiu.

Salvator Rosa sî Masaniello.

Îcôna istorica dupa Dugué.

(Urmare.)

V.

Strapunemu pre cititoriu la Rom'a. Dóue lune au trecutulu de candu scapã Salvator cu vieti'a; densulu a sositu in pace la tient'a caletoriei sale.

Hotii totusî 'lu prinsera de vórba, si nu 'lu lasara fãra numai dupa ce se facu unu membru alu conspiratiunei, si se jurã, cã capetandu provocare, ori-candú sî oriunde sê fia, va prinde arme pentru Neapole, iar' pâna atunci neci candu se-va mestecã in órecare cërta, neci va scóte sabi'a.

Acést'a conditiune d'in urma erã propriu pentru aliatii, cari se tienceau de band'a hotiloru, inse pentru forma trebui sê se supuna la ea sî Salvator.

Candu sosi la Rom'a si-'sî cercã o locuintia, 'lu intimpinã unu barbãtu rogandu-'lu sê primésca servitiulu lui; acesta se imbiã cã i va cercã quartiru, sî pentru putiena recompensatiune i-le va procurã tóte de cãte are lipsa. Salvator, cui acelu barbãtu i se parù cunoscutu, se invoi, sî servitoriulu lui celu nóu 'lu conduse numai de-cãtu la o locuintia de totulu elegante, a carei pretiu erã

micu de minune. Omulu se ingrigi de tóte, ce Salvator potea dori: densulu erã intr' atãta de atentu, aptivu, sî totdeodãta neinteresãtu, incãtu pre eroulu nostru 'lu apucã o mirare, sî fû silitu a suspiciônã unu ce-va deschilinitu in acést'a alipire rara.

Omulu se numea Taddeo.

Noi seimu cã acost'a erã servitoriulu Ermósei, pre carele acést'a 'lu insarcinase a se ingrigi de artistu, sî a 'lu aperã incontr'a atãcariloru sî persecutiuniloru dusimaniloru lui.

Salvator avù lipsa de acést'a, pentru cã ursit'a be-trana 'lu persecutã sî in Rom'a. Neci un'a d'entre icónele lui aflã vr' unu comparatiuu. Lanfrancu, pre care 'lu cercetã spre a-i amanuã scrisorea recomandatoria a neunoscutei, caletorise la Boulogne, sî asia Salvator remãsc singuru, sî de totu siesi lasatu.

Ací siediu elu inaintea unei icóne incepute numai de cãtu, — unu stejariu lovit de fulgeru, — candu se deschise usi'a sî intrã amicului lui — Falcone.

Ambi se imbratiosiarã cu caldura.

„Tu 'ti tieni cuventulu,“ iubilă Salvator, stringându
man'a unicolui seu amicu, — „esci liberu?“

„Este, — pre Ribeira l'am parasitu, si vinu la Tine,
— ai locu pentru mine?“

„Totu, — tóta cás'a e a ta!“

„Inse — cumu cauti tu afára?“

Falcone se spaimantă de esteriorulu galfodu, si sca-
patatu alu amicolui seu.

„Eu sum morbosu,“ mormai acest'a, „speranti'a mi
se curma — sentișescu că eram unu visatoriu, — că sum
nemieu.“

„Iara capriciele tale celea boترane?“

„Ba nu Falcone. In Neapole mi s'au respinsu pro-
duptele. — Tu dîsesi că vin'a o porta invîdie'a neanici-
loru mei, eu tiam crediutu; inse Academi'a d'in St. Leu,
la carea nu de multu tramiseiu căte ce-va, m'a respinsu
asemenca, — eu sum unu carpaciu, — unu intipuitoriu
nebunu, si Tu-tu esci unu amicu binevoitoriu!“

„Cu nepotintia! Academi'a sê te fia respinsu.“

„Eca, citește!“ si Salvator i-i intinse scrisorea re-
spetiva.

Falcone citi. — „Ah,“ strigă elu, „acést'a a scrisu-o
Bernini, — scii tu că Bernini e celu mai intimu amicu alu
lui Ribeira?“

Salvator misică d'in umere. — „Totu atăt'a,“ disê
elu, „pôte că ambi au dreptu!“

„Nu, la unu Ddieu, n'au dreptu! eschiamă amicu,
a carui ochi se odichneau pre icónele lui Salvator, —
„care e in stare sê desenme astfeliu, acela-e unu maestru
mare. Salvator, eu inca pricepu ce-va d'in arte, — inse
eu sum numai unu invetiaceleu pre langa tine! Acestu
stejariu! — de pre ramurile lui curge plói'a, — o forma
de suspinu si blastemu resuna d'in elu, trupin'a beترana
se indupleca sub orcanu, — jace ce-va viu in elu, ca si
cumu ar fi unu omu, caruia i crepa anim'a, — jáce ce-va
maretiu in resistinti'a lui.“

„Stejariulu e icón'a interiorului meu,“ mormai Sal-
vator.

„Acést'a icóna te va fáce nemuritoriu! — Asia Sal-
vator!“ continuă Falcone cu caldura, „nu 'ti perde cura-
giulu, — tu vei triumfă!“

„Ce face amórea ta?“ intrebă Falcone dupa o pauza,
ca sê 'lu aduca la alte cúgete.

„Falcone, eu traiescu ca intr' unu misteriu. O mana
nevedutu se pare a me conduce, — 'mi tramise unu ser-
vitoriu, — porta grige de mine, inse nu vre ca sê i mul-
tiamescu. Icón'a Madonei jace in peptulu meu, — iar'
necunoscut'a viédia in visnrile mele. Eu nu o am mai ve-
diutu. Fîindu-că Lanfrancu eră dusu, deschiseiu scrisórea
carea mi-o dadu ca pentru elu, — inse n'a fostu sub-
scrisa.“

„Ast'a e curiosu. — La tóta intemplanca dens'a te
iubescu.“

„Nu sciu óre sê dorescu ast'a sên ba?“

„O iubesci?“

„Me luptu incontr'a acestui sentimentu. Aducerea
aminte de ca e in lupta continua cu icón'a cea curăta, ca-
rea o portu in anim'a mea.“

„Ar trebui sê te petreci. Carnevalulu se incepe, —
vino, sê ne preambulamu amendoi.“

„Nu sciu, de ómenii de aici mi-e grétia, — glumele
loru suntu asia necópte,“ respunse Salvator disgustatu.

„Asia, lucră!“

„Nu potu, — n'am voia, — sum morbosu!“

„Deci chiéma pre vr' unu medicu,“ surise neobosi-
tulu Falcone de amicolui seu, celu reu dispusu.

„Taddeo facu ast'a deja,“ mormai acest'a, mediculu
va veni cătu mai eurendu, si 'si va pofsi onorariulu, apoi
eu n'am bani.

Falcone, cunoscandu launele amicolui seu, si sci-
indu-că inontra unei astfelii de dispusetiuni spirituali
nu e-de a se luptă, tacu, 'lu rogă pentru o chilia, si 'lu
lasă singuru, dicandu că e ostenitu de cale, si áre lipsa de
repausu.

Salvator, care amesuratu capriciului lui celui amaru,
voi sê se espeptoredia, dupa departarea lui Falcone,
chiamă pre Taddeo in chili'a sa.

„C'e faci tu acolo afára?“ intrebă elu.

„Ti-am preparatu medicin'a.“

„O poti bé singuru!“

„Eu nu sum morbosu, signore!“

„Neci eu,“ sari Salvator in susu, „spune mediculu,
că nu mai am lipsa de elu.“

„Inse.“

„Si,“ 'lu intrerupse Salvator, — „spune-i că eu n'am
bani ca sê 'lu platescu.“

„Că neci nu poftesce nemieu.“

„Chiaru pentru acc'a. — Apoi si tu poti merge.“

„Inse.“

„Eh, eu sum mai calicu de cătu tine,“ 'lu intrerupse
artistulu iritatu de nóu. „Ai tu lipsa de unu servitoriu?“
intrebă elu fiesandu pre Taddeo.

„Signore!“

„Sên ba,“ — strigă Salvator fara sê ascepte dupa
respunsu „Eu voiu sê facu alt ceva. Me facu unu barbie-
riu, sên me voiu duce in cartirulu judecescu, si voiu ne-
gutiatoru cu icóna — he?“

Taddeo misică d'in umere. Inontra acestui umoru
nu potea sê respunda.

Atunci se batù la usia, — mediculu intră.

Taddeo, bucuros că altulu-i ocupa locul, se inde-
partă de locu.

„Doctore,“ 'lu intimpină Salvator pre medicu, „eu
sum unu calicu ca vai de mine. 'Ti perdi numai tempulu
la mine.“

„No, no,“ surise acest'a, „unu barbatu ca Dni'a ta
totudéu'a 'mi pôte plati — intr' unu tipu sên altulu.“

„Pung'a mea e gola, in drépt'a si in steng'a,“ re-
plică artistulu, cantandu cu ironia la elu, si aretandu la
bugiunariulu seu.

„Eh, dára man'a Dnicii tale e sirguinciósa.“ Surise
mediulu. „Dni'a ta poti sê 'mi resplatescu cu artea-ti, —
inse totuși,“ continuă elu camu trasu, — „atunci asiu dorí,
dêca sár poté, ca sê 'ti asemnediu eu sujetulu pentru
icóna.“

„Chiaru asia bine,“ 'lu intrerupse pictorele ridiendu
amaru, „asiu poté eu scrie reepte pentru morbosii Dnicii
tale.“

„Pah!“ Surise Doctorulu, Dni'a ta nu esci medicu.“

„Chiaru asia,“ 'lu intrerupse Salvator, „precumu
Dni'a ta nu esci pictore. Ce-e la Dni'a ta unu receptu,
acc'a e la mine ide'a, numai eu acc'a deschilimire, că pen-
tru acc'sta nu se platescu.“

In acestu momentu Taddeo intră iara in chilia.

„Signore,“ dise elu, „afára e unu omu care vre tí
compere icóna.“

„Póte e acel'a unu nebulu?" întrebă pictorele în umorulu seu amaru."

„Pentru ce, Signor."

„Apoi" lu intrerupse Salvator maniosu, „atunci e unu mojicu. Eu nu sum buticariu. Sê mérga la draculu!"

„Signore!"

„Ar vrc sê faca nebulu d'in mine, acumu e Carnevalulu."

„Ba nu Signore, acest'a e unu negutiatoriu d'in Neapole, — se numesce Bamboccia."

„Bamboccia!" sari Salvator în susu, „ast'a e altuceva. Aici va fi ceva de risu, ori-de — descoperitu. Tramite-lu în lâ-intru." Cuvintele d'in urma le-a sioptitu numai pre Taddeo totu deodata aspru ficsandu-lu, si i batù la ochi, câ servitoriulu la cuventulu „descoperit" sî abatutu ochii confusu.

„Doctore," se întorse acumu Salvator câtra medicu, — „nu eugetà Dni'a ta câ eu capetu bani. Du-te Dni'a ta la morbosii, carii ti potu platí mai bine."

Mediculu se inchinà, pricepù semnulu, si 'lu parasi pre artistulu reu dispusu.

„Curiosu," mormai Salvator cautandu dupa elu, „acest'a e la tota intemplantarea bine remuneratu. Totu acca mana l'a condusu, care mi l'a tramisu pre acestu Taddeo, care a arendatu acestu otelu, totu acca — inse la glori'a maestrului Rafael, eu nu vreu sê le acceptediu mai multu binefacorile unei nevedute, necunoscute, careia i-e rusine de mine!"

„Ah, Bamboccia!" si intrerupse monologulu, candu intrà negutiatoriulu în chilia, „ce propusu reu te a adusu la Rom'a, — câ numai pentru ace'a totusi n'ai venit, ea sê me cercetedi pre mine?"

„Signore Salvator," respuase negutiatoriulu aruncandu o cautatura spre nou'a icona a artistului „stejariulu," — „eu vinu la Rom'a în totu anulu la Carnevalu."

„Acumu iara afuristulu de Carnevalu!" injura Salvator.

Bamboccia cauta la icona. „E stejariulu de vendicare?" întrebà elu, fara se-i pasa de capriciulu lui Salvator.

„Dóra. Inca nu sciu," mormai acest'a ficsandu-lu.

„Spune — 'mi pretiulu, asiù dorì sê mai am de la Dni'a ta o icona," dise negutiatoriulu, pana candu Salvator se parea câ se eugeta, — „ce-va sê coste?"

Pictorele cautà în susu, unu surisu sburà peste trasurele lui.

„Cinci dieci de taleri," dise elu, maimucimulu diaboliculu judecesu alu negutiatoriulu.

„Cinci dieci de taleri!" repeti Bamboccia cu unu tonu, ca si cumu i s'ar parca sum'a preesagerata.

„E prémultu!" Surise Salvator. „Eh," misicà elu d'in unere, „ast'a nu merge altcumu. O suta de taleri e dofiptu."

„O suta? acumu disesi: cinci dieci!"

„Eu disciu doue sute," respuase Salvator seriosu.

„Inse."

„Doue sute cu doue sute facu patru sute."

„Inse Signore Salvator" — mormai Bamboccia, cautandu uimitu la pictore ca si cumu ar crede, câ acest'a nebuni.

„Apoi dára, optu sute de taleri." Strigà acest'a.

„Signore."

„No," sari Salvator susu, si pasii cu amenintiare spre judeu, „vrei sê dai 1600 de taleri seu ba?"

Bamboccia misicà d'in umere. „De unde sê ieu eu atâti'a báni?"

„Cane!" Strigà artistulu maniosu, „cincidieci de taleri 'ti au fostu pré multu pentru acest'a icona! Tu voiài sê te tocmesci cu mine, pentru câ flamandiescu? Voiesci sê profitedi d'in calici'a mea? — Afara, sufletu judeescu, icon'a nu-o vendu, si tie chiaru nu, mai buerosu o spintecu, si-o calcu en petiorele." Cu acc'a apucà icon'a de pre stafagi, si o calca sub petiore.

Inse iritatiunea momentanea disparù numai de-cátu, si densulu i fù rusine de acc'a. Inectu 'si retrase petiorulu.

„Dama de icon'a frumósa!" se cai judeulu, „Signore Lucreti'a asia buerosu o ar fi avutu."

„He? ce dice judeulu?" sari Salvator în susu, — „cine vrc sê o aiba? De cine vorbesce elu?"

„Apoi despre dam'a, carea a comparatu deja pre „Agar?" Dni'a ta trebue sê o cunosci."

„Tu o cunosci pre ace'a dama, tu o cunosci?" strigà Salvator, si prinse man'a judeului.

„Cumu sê nu cunoscu pre teatralist'a fàra parchia, la aive petiore jace Rom'a intréga."

Salvator grabi la unu scrinisoru, 'lu deschise si scosà câteva epistole.

„Cunosci scrisóra ei?" întrebà densulu arctandu-i epistolele.

„Trebue sê o cunoscu, fiindu-cà a scrisu la mine pentru „Stejariulu," care l'ai calcatu cu petiorele. Asia e. — continuà evreulu dupa ce aruncà o cautatura spre scrisori, „acestea suntu trasurele scrise cu fraged'a mana a neasemenatei. Dâicu sê o tienu, pentru câ dens'a scia sê intrebuintiedia banii pentru arte."

„E Signor'a acumu în Rom'a?" intrerupse Salvator pre judeu.

„Cumu sê nu fia, candu principiù si contiù jacu la petiorele ei. Eu singuru am aulitu, câ dens'a voiesce sê vedea carnevalulu."

În acestu momentu patrunsarà de pre strata strigari de bucuria carnevalului în chilia pictorelui, si Salvator nu se necajià mai multu pentru chiotulu celu vesel, ce 'lu conturbà ei si apucà palari'a si sabi'a, ca sê o caute pre acca, a careia icona nu 'lu lasà neci sê luere, neci sê se odiehnéscu: a carei icona, ce e mai multu, si blandeles si placutele trasure a le Madonei, deca si nu le-a stinsu de totu, inse pentru o clipita le a delaturatu d'in peptulu seu.

(Va urmà.)

F O I S I Ő R A.

Regulele principali a le bine-portarei.

parte mare a fericirii nostre depinde de la sentimintele ce inspiramu in personalè cu cari ne conlèga sî unesce sortea au cercustarile. Cultur'a spiritului sî bine-portarea atragu sî conlèga mai intimu sî pre cei mai grosolani.

Pentru ca sè fimu bine primiti in societâti, se recère: o anima nobile, si unu spiritu cultu, maniere placute si pline de prevenintia, atare potare delicata, o indulgentia onesta câtra absinti, o atentiune cuvenita pentru presinti.

Sè laudamu cu bunetate, sè descoperimu defep-tele si erorele altor'a cu luare-a-minte si cu crutiare, si de arm'a defaimarei sè nu ne folosimu numai asupr'a viciului.

Bine-portarea este contopirea fericita a moralului cu cuvinintia. Ea trebuie sè ne conduca intru implinirea detorintieloru nostre tocm'a asia, ca sî intru gustarea desfetatiuniloru nostre. Pentru ca sè nu ni lipsésca regulele aceste, trebuie sè avemu intentiune d'a ne portà totu-deun'a amesuratu cuvinintiei.

Bine-portarea pretinde sè fimu inbracati curatu sî cuvinintiosu inca si a casa, candu ne scolaru, chiaru de suntemu si senguri. Ea pretinde cã inbracamintele nostre sè fie in confirmitate cu sesulu nostru, cu avèrea nostra, cu etatea, cu starea, cu crescutulu, precum sî cu sesonele, cu momintele diferite a le dfilei si cu ocupatiunile diverse.

Pusetiunea ce ocupa damele in vièti'a sociale, pretinde cu totul altu-ceva. Or' câtu de avuta sè fie atare domnisiara, inbracamintele ei — atâtu in privinti'a formei, câtu sî a ornamentului — tre-

bue sè arete mai putiena splendore, decâtu cele ale dameloru maritate. Casimirii sî alte vestiminte pretiose, fabricate d'in pei scumpe, diamantul precum si alte scule brilante, li sunt oprite. Toalet'a dameloru maritate, a caror'a avèrea este numai de midilocu, nu trebuie sè tréca marginile simplicitatei elegante. Legea bine-portarei, carea atinge moralulu de tote particele, va si sustienuta, déca se va luà la consideratiune strinsa chiemarea familiei, demnitatea sesulu frumosu sî detorinti'a de mama. Tocm'a asia e de siodu, ma se pote dice, lucru de risu pentru atare dama a pretinde, ca ea sè fia mai pomposu inbracata in atare societate, precum ca ea sè fia mai de josu inbracata. Toaletei nu trebuie sè-i lipsésca nici-odata armoni'a, sî armoni'a este tocm'a asia sufletulu elegantiei ca sî a frumusetiei.

Etatea inca 'si are recerintiele sale: damele deja betrane trebuie sè se retiena de colori eclatante, de mustre recercate, de mode prénoue, de ornamente graciose, precum sunt: pene, flori, scumpeturi.

Pana in etate cam de 30 de ani, dam'a maritata nu trebuie sè iésa d'in casa fora asociare, mai vertosu in apropierea noptiei. Pe preambarea publica pote conversa cu domni cunoscuti, fara ca sè-i aduca acést'a atare péta consideratiunei ei, numai se recère ca aceia sè fia individi cu moralu bunu, si ea sè se ferésca d'a se aretà a fi cocueta.

O dama trebuie sè aiba unu mersu modestu sî mesuratu; mersulu préiute vatama graci'a cuvinintiosa carea trebuie sè carapterizeze pre o dama culta.

— ... u.

Cununa de varietâti.

(?) „Concordi'a publicã de multu o corespondintia despre o fapta a Prea Santitului Parinte Iosifu P. Selagianu episcopu rom. de Oradea-mare, prin carea s'a induratu sî binevoitu pentru fiesce-care protopopiatu alu diecesci sale, cu propriile spese, a prenumerà câte unu esemplaru d'in foi'a besericésca magiara: „Religio.“ Noi

ne retienuserãm pana acum'a d'a o reproduce, fiendu cantu sî totu teodata cu atentiune la cuvintele Ilustr. Sale pronunciate in Blasiu: „Baseric'a sî natiunea nu se va insiolà in mine,“ inse dupa ce vedemu cã este o fapta complinita sî incontestabile, o comunicamu sî noi.

(?) Citim în „Concordia“ că cinstisul Consistoriu d'în Versietiu a decisu într'o ședinția, cumea d'ici înainte teologilor și preoților romani nu li-e iertatu a mai scrie cu litere romane au mestecate, ci numai cu buchile fericitului Cirilu Santemu inse convinsi că fiii adeverați ai națiunii prin această voru fi mai atenți și voru lucra cu niștinția după cum li va diptă anim'a și iubirea către națiune.

(?) Morte asupra crinolinelor! Sub titlul acestui se vinde în Pest'a atare innașprela inventata în Angli'a, carea are însușirea acă, că hainele, mai verțose crinolinele innașprite cu ea, nu le prinde focul.

(?) Diurnalele de Vien'a amintescu, că în Berlinu se petrece o familia carea consta d'în trei membri. Capul familiei e o dama cam de 30 de ani, are barba și mustetie ca și unu borbatu. Amblaudu pe strate, ea se nu fie asia batatoriu la ochi, porta vestiminte barbatesci de moda noua. Fetisiorele ei, un'a cam de 11 ani, cea-lalta de 5 ani, sunt forte frumose inse caracteristic'a mamei lor este imprimata și pe feti'a lor.

(?) În Vien'a unu barbatu decurendu casatoritu curțisă mai mult septemane unei june cosotorie. În fine amagiudu-o că e încă june și o va lua de muere, o demandă se-si lese afini și se-si inchirieze o chilia, pentru carea elu va solvi. Intemplantarea o dusa tocm'a la casa în carea locuiea nevestuti'a amagitoriuului ei, și fiendu a colo chilia gola, o inchiriă. Isi pote omulu intipui ce mare fu surprinderea pentru curțizante, abatendu-se a casa și aflandu-si amant'a în locuința tocmia în localitatea lui.

(?) Unu ofieru de militia austriaca, trecandu prin Hamburg, primi în suveniru de la o actrice (teatralista) o tabla de marmore. Suvenirulu acest'a ilu locă tocm'a d'asupra aninței și asia plecă în lupta la Oversee. În lupta îi nemeri unu plumbu tocm'a anim'a, inse fiendu acoperita cu tabl'a amintita, fu respinsu. Ofierulu, petrinsu de recunoștința, multiami printr'o epistola actricei pentru astfelu de donu pretiosu care-lu scose de la morte.

(?) Spre înbrățisirea și — în cătu este cu potinția — curarea individoru nenorociti smintiti la minte și afeptati cu morbu nervalu, existe în Bud'a unu institutu privatu alu Dlui Dr. Fr. Schwartz. Pentru ca se fia nescine primitu în institutu acest'a, trebe se aiba recomandatiune de la artistia respectiva, și trebe aretat și atestatu cum-că respectivulu intru adeveru este speranția că se va cură, au că, pentru asecurarea altor'a, este de lipsa a fi primitu în institutu. În casu, de more atare morbosu în institutu, spesele îngropatiunii le supporta neamurile aceluasi.

Tas'a pentru curare și ingrigința se solvesce totdeun'a înainte pe o luna au pe trei lune. Pentru unu morbosu care locuiesce în chilia comune, se solvesce o suma de 50 fl. decum'va locuiesce în chilia separata 70 fl. în fine pentru atare morbosu, care locuindu în chilia separata pretiude și ingrigința separata, se solvesce o suma de 100 fl. pe luna.

Pentru tas'a această este prevediutu morbosulu cu viptu, cu ingrigința, cu serviciu, cu splatu, cu totfelu de medicina, precum și cu cura trebuințiosa.

Cu curarea morbosiloru se ocupa directorele institutulu cu ajutantele seu. Și fiendu-că amendoi locuiescu în institutu, morbosii sunt totdeuna sub ingrigința, și, în casu de lipsa, li-se impartiesce delocu ajutoriu trebuințiosu. Pentru folosulu lui eclu importantu, ilu recomendamu atentiunii on. publicu.

(?) Ni-a venitu a mana d'în Lugosiu: Losa de loteria de objepte cu scopu de binefacere. Sortitur'a ce intrece pretiulu de 1000 de fl. cuprinde 264 de cascade, și anume ca și castigu de frunte doue luminarie frumose de argintu, doue renduri de bumbi pe camesie borbatesci, unu acu de peptu cu atienete, unu altu acu de auru pe peptu pentru femei, o pisa pentru zaharu, doue preseratore de zaharu, 6 lingure de cafe și un'a de scosu lapte, unu servitiu de porcelanu la tea pentru 12 persone, și alte objepte pretiose și interesante. Pretiulu e 50 cr. v. a. Venitulu curatu este destinatu pentru lipsiti d'în comitatulu Carasiu. Tragerea se va intempla irevocabilu la Balulu tienendu totdeodata în 8. Maiu 1864.

(?) În Năsăudu, — această comuna brava romana, carea în temporele d'în urma a luat unu sbornu atâtu de frumosu, — s'a serbatu în 7. Februaru a. e. unu balu, precum și o petrecere populare, d'în cari resultasera ca venitu curatu de 155 fiorini 5 cr. ce au se formeze tamiulu unei fundatiuni pentru adăpostirea Studintiloru seraci la casu de bôla. Autorii acestei ferice idei, ce face atât'a onore celoru ce o concepura, au fostu dd. Basiliu Petri și Florianu Marianu, er' sprijitorii ei per excellentiam dd. Aless. Bohetielu și Filipescu. (D'în G. Tr.)

(?) În ședinția d'în 18. Februaru a Comitetulu Asociatiunii Transilvane pentru literatur'a și cultur'a poporulu rom. stipendiale deschise de Asociatiune s'au impartitu urmatoriloru tineri studiosi, și anume cele de câte-una 100 fl. lui Branisce, Strajanu, Schiau, Chicea, Candrea, juristi în Sibiu, Laz'a și Nichit'a în Pest'a, er' cele de câte 50 fl. gimnasistiloru: Isaacu Ben'a, Ier. Geaj'a, Micu, Olariu, Muresianu (tiulu poetulu). (Teleg. Rom.)

(?) Resultatulu balulu romanescu, tienutu în Brasiovu ^{12/24} Ianuariu 1864 în folosulu fundulu reuniunii femeiloru romane, a fostu după îngrijurari destulu de imbucuratori. Preste totu s'au vendutu în Brasiovu 257. bilete à l. fl. 50 cr.; face 385 fl. 50 cr. Deîn această s'au acoperitu spesele balulu cu 224 fl. 30 cr., Remane dara folosulu curatu pentru fundulu Reuniunii 161 fl. 20 cr. v. a. (G. Tran.)

(?) Dela Aradu au capetatu ajutu urmatorii elevi de la universitatea d' aici precum:

Ioanu Russu juristu în anul	I.	25 fl. — kr.
Mihailu Sierbanu	III.	25 „ — „
Procopiu Laza	II.	25 „ — „
Georgiu Pop'a	III.	25 „ — „
Vasilu Paguba	III.	25 „ — „
Iulianu Grozescu	II.	25 „ — „
Ioanu Nichit'a	III.	15 „ — „
Paulu Drag'a	II.	15 „ — „
Grigoriu Birisiu	II.	8 „ 17 „
Sum.		188 fl. 17 kr.

(?) S'a pus sub pres'a litografica: Arborele Istoricu alu Romaniei. Cadru cuprindietoriu de tote saptele principiloru de la inceputulu erei crestine și pana la 1864; de Ion C. Gârleanu. Liste de subscriere se afla pe la tote diarele Romane, în districte pe la corespondinti; și pe la tote librariile. (d. „Conventiunea.“)

(?) Casatoria in Parisu intra judcu si protestante. Fetiiorulu ablegatului Percire a incredintiatu pre fet'a lui Augustu Chevalier.

(?) „L'Independence“ aduce o anepdota despre fiulu imperatului Napoleon, carea dice, ca intră eredele coronei in chili'a tata-ne seu cu aceea noutate, ca lucrurile d'in Schleswig-Holstein mergu reu. De une scii tu vest'a acest'a? Ilu intreba imperatulu. Am cetitu in diurnale, respune eredele coronei.

Masime si reflexiuni morali.

* Se pare ca natur'a. carea a despusu cu intieptiune organii corpului nostru, pentru a ne face fericiti, ni-a datu totu d'odata si arogantia, pentru ca se ne crutie de dorerea cunoscerei imperfectiuniloru nostre.

* Ominii si afacerile 'si au perspeptiv'a loru; unii trebue priviti d'aprobe pentru ca se-i potemu judeca bine, era altii de departe.

* Omulu, pentru ca se se veda ca a ocupatu atare statiune in lumea sociale, face tote cate-i sunt in potere.

* Omulu intieptu trebue se si reguleze interesele si se le puna in ordine. Post'a nostra le turbura de multe-ori facandu-ne se acuramu d'odata la atate lucruri, incatu, pentru cele de importantia mai mica, ni lipseseu cele mai considerabili.

* Omulu pote afla mueri cari n'au avutu neci-odata amorezi, inse sunt rare acele, cari au avutu numai unulu.

* Tacerea este mai secura pentru acela, care nu se-nerede in sine — insusi.

* Sunt omii, carii n'aru fi fostu neci-odata amori-zati, de n'aru fi auditu vorbindu de amore.

* Sunt defaimari cari sierbescu spre laude, si laude, cari sierbescu spre defaimari.

* De nu ni-amu lingusi noua noi-insine, lingusirea altor'a nu ni-ar poté strica nemica.

* Natur'a da meritele si fortun'a (noroculu) le pune in lucrare.

* Nu este d'ajunsu a ave calitati mari, ci debue a sci si a le folosi.

* Ori-catu de celatanta se fia atare fapta, numai atunci debue cunoscuta de mare, deca este cfeptulu unui planu mare.

* Prin meritele nostre ni cascigamu stim'a ominiloru onesti, si prin noroculu nostru cea a publiculu.

* Lumea (omii) remuneraza mai adese-ori aparatiunile meritelor, decatu meritele-insele.

* Speranti'a, ori-catu este de 'nsielatoria, celu-putienu ni sierbesce spre a ne duce catra finca vietiei pe o cale placuta.

* Virtutile se perdu intra interese, tocm'a ca si riurile in mare.

* E mai bine a ni 'n trebuinti'a intieptiunea spre a supurt'a infortuniele (nenorocirile) ce ne au ajunsu, decatu spre a preveni cele ce ni se potu intempla.

* Noi ne plangemu cate-odata cu nesocotintia despre amicii nostri, pentru ca se ni justificamu cu prevenintia nesocotintia nostra.

* Omulu nu despretiuesce pre toti aceia, carii au viciuri, ci pre toti aceia carii n' au neci o virtute.

* Se pare ca natur'a a preserisu totu-insului — inca de la nascere — marginile pentru virtute si viciuri.

* Numai omii mari potu ave defepte mari.

* Defeptele sufletulu sunt tocm'a ca si cicatricel' trupulu; ori cu cata ingrigintia se le vindece omulu, loculu loru apare mai totudeuna, si in totu momentulu ne potu amenintia cu perielu d' a se desface.

* Sforti'a d'a apare intieptu, impedecea a dese-ori d' adveni intieptu.

* Celu-ce crede ca n'are lipsa de nemine, se 'nsicla forte; inse, care crede, ca omii nu potu fi fara elu, se 'nsicla si mai tare.

* Acela este in adeveru omu onestu, de care nu se aminéza (lipsece) neci o reinta.

* Omulu adeverat' onestu este acela, care vre se fia totu, deuna espusu vederei omiloru onesti.

* Nebuniile ne urma in totu tempulu vietiei nostre. De apare nescime intieptu, vine d' acolo, ca nebuniile lui sunt proportionate etatei si fortunai lui.

* Care vietuesce fara narodie nu este asia de intieptu precum se crede.

* Sunt omii narodi, carii se cunoscu pre sine si 'si implinescu narodiea cu ghibacte.

* Sunt omii carii samena canteceloru de strata (colindelor?), cari nu se canta numai intr' unu tempu anumitu.

* Animositatea este virtutea: a face fara martore, ce ar fi omulu in stare a face in antea lunei intregi.

* Fatarica este unu omagiu, ce viciulu da virtutei.

* Intrepiditatea (nespaimentarea) este o potere estraordinare a sufletulu, carea 'lu rodieca susu de turburari, de desordini si de emotiunile ce-i s'aru poté ivi prin vederea perichiloru mari: prin asta potere se tiena eroii in linise si conservéza liberu folosint'a mintei loru in intemplantile cele mai supriinditorie si inforatorie.

* Nu esiste persone (omii) carii in etatea loru tenera se nu emosca ca prin ce va slabi trupulu si spiritulu loru.

* Noi ne facemu in vietia placuti mai adese-ori prin defepte, smintele nostre, decatu prin calitatile bune.

* Caus'a, pentru ce se afla omulu insielatu in recunoscint'a asceptata dupa gratiele si binefacerile facute, este: mandricia celu-ce da, si cea a celui ce priimesce; cari nu se potu invoi asuprá pretiulu binefacerei.

* Indemnatiunea pre mare d' a scapa de obligatiune este o arte de nerecunoscintia.

* Mandricia nu voiesce datori'a, si amorea propria nu voiesce se solvéca.

* Este o nebumie mare d' avoi a fi numai singuru intieptu.

* Numai acela merita lauda pentru bunetate, care are potere d' a face reu: tot'a alta bunetate-adesori este numai o lena au nepotint'a vointiei.

* Omulu incomodéza adese-ori pre altii, candu crede ca nu i-ar poté incomoda neci odata.

* Se cerc forte multu pentru ca se ni potemu cunosce tote vointiele nostre.

* Nemica nu e imposibile; sunt cali, cari ne conducu la tote lucrurile; si de vomu ave voie d' ajunsu, totu-de-un'a vomu ave midi-loce d' ajunsu.

* Ghibaciea suprema este: a cunosce bine valoarea lucrurilor.

Esemplu frumosu și demnu de a fi urmatu!

Subinsemnatele dōmne, d'in Urbea mare, petrunse de unu sentiu curatu nationalu, oferirā denariulu lor pe altariulu celu sacru alu natiunii nōstre, și in urmarea „Apelului” „cātra sororile romane” d'in numerulu 9. alu jurnalului nostru, facura

COLECTIUNE

spre infintiarea unui fondu pentru scrietorii beletristici numitu „**Andrei Muresianu.**”

Nr. Curr.	Numele, si conumele contribuentelor	pe unu anu		pe 1/2 anu	
		valuta austr.			
		fl.	kr.	fl.	kr.
1	Sofi'a Zsig'a	2	—	—	—
2	Ann'a Diamandi	—	—	1	—
3	Ecatherin'a Faur	—	—	1	—
4	Lil'a Lázár	—	—	1	—
5	Ann'a Leca	—	—	1	—
6	Elisabeth'a Nikolics	—	—	2	—
7	Ann'a Mihailovicu	—	—	1	—
8	Ann'a vidua Pinte	—	—	1	—
9	Ann'a Horváth	—	—	1	—
10	Luiz'a Murgu	—	—	1	—
11	Ann'a Fries	—	—	2	—
12	Elisabeth'a Simon	—	—	1	—
13	Mari'a Morarescu	1	—	—	—
14	Sofi'a Szabó	1	—	—	—
15	Ann'a Márkis	2	—	—	—
16	Raveic'a Drimbe	—	—	1	—
17	Elen'a Irinyi Gozman	—	—	1	—
18	Ann'a Szabó	5*)	—	—	—
19	Emil'fa Döry	—	—	1	—
20	Lucreti'a Erdelyi	—	—	1	—
21	Ann'a Boezko f. toth.	—	—	1	—
22	Mari'a Suciu	—	—	2	—
		11	—	20	—

{ 31 fl.

D'in adenculu inimei ne sentimū indatorati a le strigā „unu sē traésca!” a le aduce multiamita publica in interesulu tenei literature romane, rogāndu-ne totu odata, ca intreprinderea acēsta fromōsa sē o imbratsiseze tōte dōmnele nōstre, cari sunt mendre de a fi numite romane!

*) Odata pentru totu-dēnu'a.

R. d.

Sum'a acēst'a o depunemu in cass'a de pastrare d'in Pest'a, pana mai târdiu, candu — precum sperāmu — sum'a se vā mari intru atāt'a, innātu ea vā fi dēdna de a o predā in manile respectivilor literati romani spre premiarea operatelor beletristice. R. d.

Facemi atenti pre literatii romani la concursulu, ce 'lu publicāmu aci.

ESCRIERE DE PREMIURI

de la Ministrulu cultorulu și instructiunei publice alu Romaniei.

Conformu Decretului Domnescu Nr. 503, d'in 17. Octombrie anulu trecutū 1860, și in vederea opiniunci esprinute de Consiliulu Superioru de Instructiune Publica, prin procesul-verbalu incheiatu in siediția de la 16 ale curentei, subsemnatulu publica concursu :

1. Pentru cea mai buna Gramatică romana pana la 31. Decembrie 1865, premiu d'in Evangele Zap'a, doue sute de galbeni.

2. Pentru celu mai bunu Dictionariu romanu, in care se voru coprinde tōte vorbele romane cāte incepu cu liter'a A, pana la 31. Decembrie 1865, premiu d'in fondulu Evangele Zap'a, trei sute de galbeni.

Programu

pentru compunerea Gramaticii limbii romane.

Autorele va avē a desvoltā cu judecata critica regulile pe cari se basēza limb'a romana, a) dupe geniulu limbii, precumu se vorbesce de poporulu romanu in genere, b) dupa cartile cele vechi romanesce, c) dupa autorii cei mai acreditati moderni, cari s'au tinutu mai strictu de geniulu limbii.

Gramatic'a va coprinde :

1. Partea analitica s'au etimologica, carea vā desvoltā cu de amenuntulu tōte formele cele proprie limbii romane, atātu moderne cātu si vechi, in flexiune, derivatiune si compusetiune; insocindu-le cu exemple cātu se vā potē mai numerōse.

2. Partea sintactica, carea va desvoltā tōte regulile constructiunei, de la frasile cele mai simple pana la cele mai complete, si le va insoci de exemple numerōse luate d'in regulile limbii.

Lucrarea acēsta vā coprinde minimumu pana la cincispredece cōle, tiparite in formatu S ordinariu.

Programu

pentru compunerea Dictionariului Romanu.

Autoriulu va ave a culege tōte vorbele romane cari incepu cu litera A, si le va insirā dupa ordinea alfabetica, punendu :

a) Vorb'a romana, 2) derivatiunea ei, s'au afinitatea ei cu alte limbi. B) Traductiunea ei in limb'a latina, s'au italiana, s'au francesca, s'au germana, in asemenarea generala a vorbeii; 2) definitiunea ei, facuta in limb'a romana, dupa insemnarea ei generala; 3) figurarea ei in frase, in acea insemnare; C) insemnarile speciali, fie-care cu traductiunea in un'a d'in limbele mai susu numite, 2) definitiunea ei in limb'a romana, totu in specialu, 3) figurarea ei in frase, in fie-care insemnare speciala.

Lucrarea acēsta va coprinde celu putienu pana la 6 cōle, tiparite in formatu de lesiconu cu litere garōndu.

Autorii voru depune lucrarile lor la Ministeriul Instrucțiunii Publice până la 31. Decembrie 1865, însoțite de unu motto, și de o epistolă sigilată pe a carei copertă se va coprinde același motto, c'îr în intrulu ei numele și locuința autorului.

Lucrarile se voru cerceta de către Consiliul Superioru de Instrucțiune Publică, prin comisiuni compuse d'în oameni speciali, presediuțe de câte unulu d'în membrii Consiliului până la 1. 1866. În urm'a raportului Comisiunilor, premiulu se va decerne celui mai meritatu lucrari, și după aprobarea Domnitorului se va da de către Ministeriul Instrucțiunii Publice autorelui respectivu.

Numai după declarațiunea espresa asupra preferinței lucrarei, se va deschide epistola sigilată, pe a carei copertă se coprinde motulu care figurăza și pe manuscrisulu preferitu: M. se va tipari cu spesele Statului. Manuscrisulu care n'au obținutu premiulu, se voru potē recere de către autorii lor. La întemplantu însc de a nu se recere până la 30. Iuniu 1866, se voru depune la Bibliotecă Statului, iar epistolele însoțitorie se voru arde.

Ministru, D. Bolintineanu.

La Maria.

Cu dorulu teu în sufletu me culcu și me trediescu,

Maria balaiōru, fetiția neuitata,

Cu inim'a ca aurulu de scumpa și curata,

Cu firea ta cea blānda, cu simțiu copilarescu.

D'audu p'afara ventulu, cum suffa prin verdētia,

Mai credu, că tu te apropii cu hain'a vijāindu ;

D'audu valcic'a n' alviu prin petri bolbotindu,

Imi par' c'a ta guritāia imi spira cu dulcētia.

De vedu colo departe, cum sōrele resare,

Recugetu la momentulu, în care te amu vediuțu ;

De-lu vedu iar cāndu apune, d'odata imi apare

Si fati'a ta n' portitāia, ca cāndu m'ai petrecutu.

O luna e de dīle, decāndu te relasai,

Asiā dicu cei-l-alti omeni, eu credu cā-i o vecia,

Minuta de minuta di nōpte mesurai,

Ōri revedē-voiu cas'a, ce-ti dā scutintā tie ?

Nu sciu de amu sperantāia a fi auditu de tine,

A stringe vreodata la peptu manuti'a ta ;

Atāt'a sciu copila, cā pāna voiu spirā,

Icon'a ta în peptu-mi traiescu n' reu și bine.

Nu sciu, nu cum-va taia cu mână sea regēca

Ursit'a adi ori mane viēti'a ta, a mea ;

Dar' sciu, cā alu teu nume, d'o lira romanēca

Cantatu, ca lir'a insasi, în lume va viiā.

Z. Boiu.

Literatura.

Pentru amatorii literaturii naționale, reproducem d'în „Bucimulu“ annunciulu urmatoriu :

Nici odata ca acum nu s'a simțitu mai multu lips'a de cărți instructive, destinate spre a servi dreptu sorginți neapērate, la formarea și integrisarea bunilor cetățeni. Cu tōte acestea chiar și acum încă, dorința de a ne libera de atari lipse daunōse, nu s'a întinsu peste totu poporulu romanu.

Omenii nostri cei mai multi, abținati prin ruinatorulu materialismu de la desvoltarea gustului literariu, se departēza pre nesimțite de la totu ce este bunu și frumosu, de la tōte acele medii prin cari cea mai mare parte ar putē sē-si desvolte într' unu modu miraculosu simțimentele lor de dreptate, de patriotismu și de nationalitate și astfelu sē pota deveni membrii folositori și serioși ai societății nōstre. Ocupațiunile cele vane, precum și amānarea ce provine d'în cauzele lor la mai multe întreprinderi, ne pregatescu totudēun'a o dauna, care, în aparițian se presinta mica și nesimțita, însă carea, în realitate, devine fōrte mare și ireparabilă. Trebuie dēra neapēratu sē parasiu atari defecte și, pentru a înlocui ocupațiunile cele vane, prin ocupațiuni profitabile și interesanti, sē-ne properāmu veri-cine d'între noi scie odata de a manui pēnna într'o materia orecare, și sē oferimu, fără amānare, tōte sacrificiile nōstre, pre altariulu celu commune alu Minervei. Nu se întrebā în templulu acestei dieitāti, de la cine provinu, ei se întrebā pre drumu rationatu, dēca sunt folositorie, și sunt recepute ori de la cine aru proveni.

Petrunsu fōrte aduncu de adevēnurile sus aretate, am decisu de a aruncā sub pressa n'ă d'în cărțile instructive cele mai interesante pentru noi Romānii, care va purtā titulu bine meritatu de :

Thesaurulu literaturii romane

În acēsta opera se voru coprinde tōte capetele d'opera cele mai celebre, publicate de cei mai celebri Romāni, va coprinde unu cursu fōrte completu de literatur'a didactica, care va îmbracisca atātu regulele privitorie la conversatiune, traductiune și compositiune, cātu și numeroșe regule însoțite de esemplele cele mai alese pentru artea rhetorica și poetica, și în fine fragmente sciintifice cari voru tratā subjectele cele mai interesanti pentru veri-ce omu.

Pentru imprimerea unei atare cărți se deschide abonementu sub condițiunile secvente :

Cartea va presintā unu singuru volumu forte, coprindeudu 40—50 cōle, pre chārtia alēsa, cu litere bune, în octavu mare. Pretiulu abonementulu este numai de ½ galbenu, platitu deodata cu subscrierea.

Abonementele se potu face la tōte librariile de prim Capitale și districte, la toti D-nii profesori ai scōleloru primarie d'în tota Romāniā.

În capitale la sub-semnatulu și la Onor. Domnu Nicolau Verdēnu cu locuința pre strad'a Craiovei ; ēra în Ploesci în parte la D-nu professore Nicolau Pred'a,

Abonementulu este deschisu pentru 2 lune, după expirarea cărui terminu se voru consultā miđiōcele și tipariudu-se, pretiulu esemplariulu se va urcā.

Sunt rogati cu stăruință totii domnii cari voru bine-voi de a se însărcina cu adunarea abonamentelor de a tramite îndata banii pe adresă sub-semnatului, care si-are locuintă în gimnaziulu lui Mathei Bassarab'a pe strad'a Craiovei.

Deschidendu acestu anuntiu, speru că Romanii voru sei a îmbrăcișă o atare oferta, carca sê ne serve ca unu thesauru și unu monumentu alu activității romane și în care sê putemu află, în totu timpul, informatiuni necesarie despre starea literaturii nōstre d'în secululu pre-sinte.

Bucuresci 20. Decembre 1863.

Demetriu N. Preda.

Care lunca....

Care lunca 'ncantătoria,
Care plaiu, care isvoru,
Care vale curgătoria,
Care 'mi a mai da racore
Care 'mi a mai dă amoru...?

Care dulce primavăra,
Care raiu și fericiiri
Care luna, dulce sēra
Se 'mi infatiosiedie ēra
Tempulu celu de suvenirii??

Nu mai canta filomiti'a
— În tufare — gandulu meu,
Nu 'mi vedi în zimbiri guriti'a,
Că decand s' a' dusu baditi'a
Me a' lasatu și Domnedieu.

Filomitia sburatōria,
Venturele și isvoru,
Duceti-i o sarutare
Si 'lu rogati cu desmerdare
Sē rentōrne la amoru!!

✓ Fete deochieta.

Lasa-mo Maicutia — afara
Că am-i dī de primavēra,
Erb'a creșce 'n gradinutia
Majeramu si tamuitia,
Fete dalbe si fetiori
Ambla, trecu pe ulitiori.

Maica dulce bunisiora
Am amlatu pe ulitōra,
Si a trecutu pe langa mine
Doi porumbi, doua lumine
Doi fetiori cu fluerulu
Patru ochii ca vierulu.

Pune 'mi msica perinutia
Si 'mi asterne 'n gradinutia,
Ulcelusi'a 'mi ie si 'mi pune
Noua fire de carbune
Si 'mi potole de deochi
Că-au fostu rei cei patru ochi!

V. R. Buticescu.

Telegrafulu redaptiunii.

(†) D'Iui E. P. în Oradea-Mare. Nu se potu publică, pentru că n'ai tînutu sistemul, neci consecința logică în compunerea ideilor.

(†) D'Iui V. R. în Beiusiu. Te rogamu sē aibi bunetate a ni tramite operatulu, căci numai așa potemu judecă, de este demnu de publicatu au ba?

(†) D'Iui V. R. B. în Clusiu. Primesce de la noi multiamita. D'în cele tramise, unele se voru publică. Vi acceptamu totdeodata promisiunea.

(†) D'Iui G. P. în Vien'a. Concordi'a, avendu mai multe documinte a mana în privinți'a asta, o primi a supra 'si spre comunicare.

(†) D'Iui I. B. à Bagy. în Oradea-Mare, Multiamita. Se va publică.

(†) D'Iui C. D. în Vien'a. Note fara testu nu se potu publică. Ve rogamu sē ni tramiteti de cele cu testu.

Proprietariu, redaptoru respunditoriu și odatoriu: **IOANICHIU MICULESCU.**

Ma! avemu puține esemplarie d'în anulu trecut.

Cu tipariulu lui: **EMERICU BARTALITS.**